

**Колесо часу. том 1. Колесо Часу.
Кн. 1. Око Світу. Колесо Часу. Кн.
1. Око Світу**

Роберт Джордан

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Г. Михайловська

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Джордан Роберт

Колесо Часу.

Око Світу

Джеймсу Оліверу Рігні Старшому (1920–1988 рр.)

Ти вчив мене завжди слідувати за мрією, а вхопивши її, жити нею

І багато шляхів його буде, і хто знатиме його ім'я, бо ж народиться серед нас безліч разів, у різних подобах, бо він був і буде — нескінченно. Його прихід — як гострий леміш плуга, що перетворює наші життя в борозни, вириваючи з місць нашої тиші. Руйнівник пут, коваль ланцюгів. Будівник майбуттів; нищитель долі.

3 «Коментарів до Пророцтв про Дракона» Джуріт Дорін, Правої Руки Королеви Алморенців, 742 ПС, Третя Епоха

The phrase “The Wheel of Time”

and the snake-wheel symbol are trademarks of Bandersnatch Group, Inc.

Interior illustrations by Matthew C. Nielsen

Переклад з англійської Галини Михайловської

Карти Олега Кіналя

Роберт Джордан

ОКО СВІТУ

З англійської переклала Галина Михайловська

Гаррієт,

Серцю моєї душі,

Світлу мого життя,

Довіку

раніше

КРУКИ

Тут, нижче Емондового Лугу за течією, на півшляху до Заплавного лісу, береги Винної ріки поросли деревами. Головно

вербами, і їхнє густолисте віття нависало над прибережною водою тінистим шатром. Літо проминуло не так уже й давно, та й сонце стояло майже в zenіті, але тут, у затінку, легенький вітерець студив спітніле тіло Еґвейн. Закасавши трохи вище колін спідницю коричневої вовняної сукні, вона зайшла у річку, аби набрати води у цебро. Хлопці заходили у воду як були, не переймаючись тим, що їхні обтислі штанята намокнуть. Дехто з дівчаток і хлоп'ят замість наповнювати цебра пересміювалися та намагалися облити одне одного з дерев'яних ківшиків, але Еґвейн стояла сумирно, насолоджуючись дотиком плинної води до босих ноженят і тим, як струменіє пісок крізь пальці, коли вона вибирається на берег. Вона прийшла сюди не гратися. У свої дев'ять років дівчинка вперше сподобилась принести воду з ріки, але попри те замірялася стати найкращим водоношею у селищі.

Зупинившись на б́ерезі, вона опустила цебро на землю і взялася розпускати закасані спідниці, щоби вони прикрили їй коліна. А ще слід було перев'язати наново темно-зелену хустку, яка перехоплювала на потилиці волосся. Еґвейн хотіла би, щоб їй дозволили обтяти волосся по плечі чи навіть коротше, як у хлопчиків. Урешті-решт, довге волосся їй не знадобиться ще багато років. Чому слід робити щось тільки тому, що так воно віддавна ведеться? Але ж вона знала свою матусю, як і те, що волосся у неї залишиться довгим.

Десь за сотню кроків чи близько того нижче по ріці, стоячи по коліна у воді, чоловіки купали чорномордих овець, готуючи тих до стрижки. Вони уважно спостерігали за вівцями, коли ті, бекаючи, заходили у воду, а опісля виходили на берег. Тут Винна ріка була не такою стрімкою, як в Емондовому Лузі, але й було би неправдою твердити, що вона повільна. Якщо вівцю підхопить течія, їй уже буде важко вибратися на берег і вона заввиграшки може потонути.

Величезний крук перелетів ріку і всівся на верхівку білодерева, неподалік того місця, де чоловіки купали овець. І майже тієї ж миті на крука почав налітати згори червоночубастик, спалахуючи вогняним пір'ям, голосно цвірінькаючи. Мабуть, у червоночубастика десь поряд було гніздечко. Замість злетіти з гілки і, можливо, атакувати меншу пташу, крук лише пересунувся товстою гілкою вбік, туди, де його трохи прикривали згори тонші гілочки. Звідти він дивився на вівчарів.

Траплялося, круки дошкуляли вівцям, але те, що цей крук не звертав уваги на спроби червоночубастика відігнати його геть, здивувало дівчинку. Ще й більш од того, у неї склалося дивне враження, наче чорний птах спостерігає за людьми, а не за вівцями. Бредня, власне кажучи, а втім... Вона чула, як люди мовлять, що круки та гайворони є очима Морока. Від цієї думки с і роти виступили у неї не тільки на руках, а й на спині. Оце достеменна бредня. Що Морок може захотіти побачити в Межиріччі? У Межиріччі ніколи нічого не трапляється.

— Що це ти тут поробляєш, Егвейн? — поцікавився Кінлі Ахан, зупинившись біля неї. — Сьогодні ти не можеш гратися з іншими дітьми. — Він був на два роки старший за Егвейн, тримався пряменько, тягнучись догори, аби здаватися вищим, ніж є. Хлопець носив воду для стрижки овець останній рік, тому й повадився так, наче це додавало йому якоїсь ваги.

Егвейн зміряла його нищівним поглядом, але це не подіяло настільки добре, як вона сподівалася.

На його квадратному обличчі виткнулася невдоволена гримаса.

— Якщо ти почуваєшся зле, мусиш піти до Мудрині. Якщо ж ні... тоді повертайся до своєї роботи. — Коротко кивнувши головою, наче він щойно дав собі раду зі складною справою, Кінлі поспішив геть, фасонисто несучи цебро з водою однією рукою якомога відсторонь. Він так довго не зможе нести, поприндиться, д оки я

його бачу, хмуро подумала Егвейн. Треба буде ще повправлятися з цим поглядом. Вона бачила, що у старших дівчат він спрацьовував.

Егвейн відірвала цебро від землі обома руками, і ручка ковша ковзнула його ободом. Цебро було важке, а Егвейн була дівчинка невисока, як на свій вік, утім, вона пішла вслід за Кінлі якомога швидше. Звісно, не через те, що він патякав. У неї і насправді була важлива робота, і вона замірялася стати найкращим водоношею з усіх, що є зараз і були колись. Обличчя дівчинки набуло рішучого виразу. Ковдра торішнього листя шурхотіла у неї під ногами, коли вона йшла затіненим берегом, прямуючи до відкритої сонцю місцевості. Спеки сильної не було, а поодинокі білі хмаринки у височезному небі, здавалося, підкреслювали яскравість цього ранку.

Оточений деревами Луг удовиці Айнал — він звався так з незапам'ятних часів, хоч ніхто й гадки не мав на честь удови якого Айнала його колись так назвали — більшу частину року стояв порожнем, але тепер його від краю до краю заповнили люди та вівці, причому овець було значно більше. Де-не-де із землі вистромлялися великі кам'яні брили, деякі майже у зріст людини, та вони не заважали неабиякому шарварку на Лузі.

На це дійство сюди зібралися фермери з усіх околишніх ферм, а людність з Емондового Лугу прийшла допомогти своїм рідним. В Емондовому Лузі у кожного мешканця були родаки чи приятелі на фермах. Стрижка мала відбуватися скрізь по Межіріччю, від Девен Райда і до Сторожового Пагорба. Звісно, крім Таренського Перевозу. Чимало жінок пишались у накиннутих на плечі шалях, що спадали вниз мальовничими хвилями, та мали завітчане волосся, втім, так вчинили і деякі старші дівчата, хоч вони і не заплітали волосся у довгі коси, як це заведено у жінок. Частина жінок навіть одягнула сукні з вишивкою навколо коміра, так наче це був по-справдешньому святковий день. Чоловіки ж та хлопці, навпаки, прийшли в самих сорочках, а деякі навіть розшнурували поворозки

на грудях.

Еґвейн не розуміла, чому це дозволено одним лише чоловікам. Адаже жінкам під час роботи було не менш душно.

В кінці Лугу злагодили просторі загони, обнесені дерев'яною огорожею. Там тримали і стрижених овець, і тих, які ще чекали на купання, а за всіма ними наглядали хлопчики, яким уже виповнилося дванадцять. Вівчарки, що наразі лежали, розвалившись на траві поблизу загонів, не надавалися до такої роботи. Старші хлопці повинні були заганяти овець у ріку дерев'яними ціпками, а опісля не давати їм лягати та знову бруднитися, доки вони не обсохнуть, а чоловіки на цьому краю лугу не почнуть їх стригти. Стрижених овець хлопці знову завертали до загону, а чоловіки несли настригання до дощатих столів, де жінки сортували руно і складали його для тюкування. Крім того, вони вели підрахунок й уважно стежили, щоби руно від різних стригалів не змішалось. Ліворуч від Еґвейн, під деревами, інші жінки починали накривати довгі столи, що покоїлись на кобильниках, готуючи все необхідне для полуднування. Якщо Еґвейн добре носитиме воду, можливо, їй дозволять допомагати накривати столи чи сортувати вовну вже наступного року, а не ще через два роки. Якщо вона носитиме воду краще за всіх, ніхто й ніколи більше не назве її дитиною.

Вона почала пробиратися крізь натовп, несучи цебро то обома руками, то перекидаючи його з руки в руку, зупиняючись на хвилю, коли хтось просив зачерпнути ківшик води. Незабаром вона знову упріла, через що на вовняній сукенці виступили темні плями. Може, хлопці були не такі вже й дурні, коли порозпускали поворозки на грудях своїх сорочок. Вона не звертала уваги на менших дітлахів, що носилися скрізь, ганяючи обручі, перекидаючись м'ячами та бавлячись у квача.

Стільки народу збиралося лише п'ять разів на рік: на Бел-Тайн — це свято вже минуло; тоді, коли, як оце сьогодні, стрижуть овець;

коли купці приїдуть по вовну — це буде десь через місяць; коли купці приїдуть по сушений тютюн після Дня Сонцестояння, а ще на День Дурня, восени. Звісно, були ще й інші свята, але вони не збирали геть увесь люд.

Егвейн не припиняла уважно роздивлятися навсебіч. У цьому людському юرمىську можна мимохіть наскочити на одну із чотирьох її сестричок, яких вона завжди намагалася уникати. Найпоганішою була Бероуїн, найстарша. Минулої осені костоломна гарячка зробила її вдовою, а цієї весни вона повернулася додому. Важко було не співчувати Бероуїн, але вона страшенно напосідалася на Егвейн, то намагаючись її вдягати, то розчісувати їй волосся. Інколи, плачучи, вона зізнавалася їй, яке ж це щастя, що гарячка не забрала її крихітку-сестричку. Співчувати Бероуїн було б легше, якби Егвейн не здавалося, що та інколи сприймає її як своє немовлятко, яке вона втратила разом із чоловіком. А, може, й не інколи, а весь час. От Егвейн і пильнувала, аби не наткнутися на Бероуїн. Чи на когось із трьох інших її сестер. Та й по всьому.

Біля овечих загонів дівчинка зупинилася витерти піт з чола. Тепер її цебро відчутно полегшало, і вона легко тримала його однією рукою. Егвейн насторожено поглянула на собаку, поряд з яким опинилася. Він стояв біля загону, величезний псисько, з сірою хвилястою шерстю та розумними очима, в яких, здавалося, можна було прочитати, що він не вважає дівчинку загрозою для овець. Утім, псисько був величезний, на зріст майже по пояс дорослому чоловікові.

Собаки зазвичай допомагали охороняти отари на пасовиськах, захищаючи овець від вовків та ведмедів, а ще від великих гірських кішок. Егвейн потихеньку обійшла собаку. Повз неї пройшли троє хлопців, женучи кілька десятків овець до ріки. Всі вони були на п'ять чи шість років старші за неї, тож навіть не поглянули на дівчинку, зосередивши всю увагу на отарі. Егвейн не бачила в їхній

роботі нічого складного й не сумнівалася, що теж могла би з нею впоратися, проте хлопці повинні були ще й пильнувати, щоби жодна з овець не наскубалася трави. Якщо вівця поїсть перед стрижкою, то може задихнутися й померти. Швидко роззирнувшись надовкола, Егвейн пересвідчилася, що поблизу немає нікого з хлопців, з якими вона хотіла би перемовитися слівцем. Ні, вона не спеціально виглядала якогось хлопця, аби потеревенити з ним, — звісно, ні. Дівчинка просто собі дивилася. Однаково їй скоро потрібно знову йти по воду. Час знову прямувати до Винної ріки.

Цього разу вона вирішила піти вздовж довгого ряду накритих столів. Звідси віяло дражливими запахами, не згірш, як на будь-яке свято. Тут було все — від смажених гусей до медяників. Пряний аромат медяників найбільше лоскотав дівчинці в носі. Усі жінки, що готували полуденок, заради стрижки вистаралися на славу. Проминаючи столи, Егвейн пропонувала воду жінкам, які виставляли на стіл страви, проте вони лише посміхалися їй та похитували головами. На багаттях, розкладених позаду столів, кипіла вода на чай, але ж, може, комусь із них захочеться холодної річкової водички? Щоправда, вже не такої холодної, та все ж таки...

Біля столів попереду Егвейн помітила Кінлі. Дивно, але він чомусь горбився, а не пнувсь вгору, намагаючись вигадати ще хоча б дюйм зросту. Як і раніше, цебро він ніс в одній руці, але з того, як воно погойдувалося, видно було, що воно порожнісіньке. Отже, він не міг пропонувати жінкам воду. Егвейн насупила брови. Виглядав він злодійкувато, інакше і не скажеш. Не може бути, щоби він... Зненацька його рука зробила блискавичний випад і схопила зі столу медяник. У Егвейн аж щелепа відвисла з обурення. І він ще смів торочити їй про дитячі забавки?! Та він нічим не кращий за Евіна Фіннгара!

Перш ніж Кінлі встиг ступити хоча б крок, майстриня Аеллін налетіла на нього, наче шуліка, що каменем падає з неба, і вхопила

однією рукою його вухо, а іншою — медяник.

Це вона наготувала ці ласощі до столу. Худорлява жінка з пишною сивою косою, що сягала їй стегон, Корін Аеллін випікала найсмачніші в Емондовому Лузі пиріжки та тістечка. Крім матусиних, додала подумки Егвейн, зважаючи на родинні почуття. Але навіть її мама визнавала, що майстриня Аеллін готує краще за неї. Принаймні солодку випічку. Майстриня Аеллін залюбки роздавала кожному першому-ліпшому хрустке печиво і шматки пирога, звісно, якщо не наближався час обіду, чи якщо чиясь матуся просила її не наділяти солодощами її чадо, але вона могла бути дуже суворою із хлопчиськами, котрі намагалися поцупити щось у неї за спиною. І не тільки з хлопчиськами.

Жінка називала це крадіжкою, а крадіжок майстриня Аеллін ніколи не пробачала. Не відпускаючи вуха Кінлі, вона помахувала пальцем у хлопця перед носом, шпетячи його тихим голосом. Обличчя у Кінлі скривилося, наче він був готовий ось-ось розревітися, і він шулився та їжився, доки не став здаватися нижчим за Егвейн. Дівчинка задоволено кивнула. Мабуть, тепер він ще довго не задиратиме носа.

Проминувши майстриню Аеллін і Кінлі, Егвейн поспіхом відійшла подалі від столів, аби ніхто не запідозрив, що і вона хоче схопити якийсь смаколик. Їй таке ніколи навіть на гадку не спадало. Ну хіба що тільки трішки, але на «трішки» можна не зважати.

Раптом вона подалася вперед, намагаючись розгледіти когось між односельцями, що снували туди й сюди. Так. Це був Перрін Айбара, хлопчик кремезний і на зріст вищий за більшість своїх однолітків. А ще він приятелював із Рандом. Вона метнулася крізь натовп, уже не очікуючи, що хтось попросить води, і зупинилася лише за кілька кроків від Перріна.

Він був разом з батьками, його найменший братик Петрем сидів у мамі на стегні, а мала Дізелле чіплялася однією рукою за мамину

спідницю, хоч і роздивлялася цікавими оцентами геть усе навкруги — і людей, і навіть овець, яких саме гнали повз. Адора, інша його сестра, стояла, схрестивши руки на грудях, з похмурим виразом на обличчі, який вона намагалася приховати від матері. Адорі дозволять носити воду лише наступного року, і їй, мабуть, хотілося, аби її пустили бавитися з друзями. Найпомітнішим в цьому невеличкому товаристві був майстер Лугган. Найвищий чоловік в Емондовому Лузі, він мав руки завтовшки як добрячі стовбури, а біла сорочка на ньому, здавалося, ось-ось трісне. Поряд із ним майстриня Айбара виглядала не просто стрункою, а тендітною. Майстер Лугган розмовляв про щось водночас із майстринею та майстром Айбара, і це заінтригувало Егвейн. Майстер Лугган був ковалем, тож навіщо би майстру та майстрині Айбара приводити з собою цілу родину, аби замовити щось викувати? Ще майстер Лугган був членом Ради Селища, але це теж нічого не пояснювало. До того ж майстриня Айбара ніколи б не обмовилася жодним словом про справи Ради, так само як майстер Айбара не став би пхати носа у справи Жіночого Кола. Хай Егвейн було лише дев'ять років, але це вона знала напевне. Утім, хоч що би вони не обговорювали, розмова добігала кінця. Ось і добре. Її не цікавило, про що вони говорили.

— Він хороший хлопець, Джослін, — казав майстер Лугган. — Хороший хлопець, Конє. Він чудово впорається.

Майстриня Айбара посміхнулася з ніжністю. Джослін Айбара була вродливою жінкою, і коли вона посміхалася, здавалося, що навіть сонце повинно схилити голову, визнавши свою поразку. Батько Перрина тихо розсміявся та скуйовдив синові кучеряве волосся. Перрин зашарівся і нічого не сказав. Він узагалі був хлопчик сором'язливий і неговіркий.

— Хочу політати, Перрине, — сказала Дізелле, протягуючи до нього рученята. — Будь ласочка, Перрине!

Перрин не змусив себе вмовляти. Він ввічливо вклонився дорослим і, повернувшись до сестрички, взяв її рученята у свої. Вони відійшли на кілька кроків убік, і Перрин почав обертатися на місці, швидше й швидше, аж доки ноженята Дізелле відірвалися від землі. Він вертів і вертів дівчинку, піднімаючи все вище й вище, і вона то злітала вгору, то трохи опускалася, не припиняючи сміятися від захвату.

За кілька хвилин майстриня Айбара мовила:

— Досить, Перрине. Постав Дізелле на землю, доки її не знудило. — Але вона сказала це привітно, з посмішкою.

Щойно знову стала на землю, Дізелле вчепилася обома руками в руку Перрина, трохи хитаючись; можливо, її і добряче нудило. Проте вона не припиняла сміятися та вимагати, аби брат дав їй ще трохи політати.

Похитавши головою, Перрин нагнувся, щоб поговорити з нею. Він завжди був серйозний. Сміявся вряди-годи.

Раптом Еґвейн помітила, що на Перрина витріщається ще хтось. Сілія Коул, червонощока дівчинка, на пару років старша за неї, стовбичила лише за кілька футів від неї і дурнувато посміхалася, втупивши у хлопця свої коров'ячі очі. Варто було йому повернути голову, і він би її побачив! Еґвейн скривилася з відразу. Особисто вона ніколи не буде такою дурепою, аби витріщатися на хлопця, так наче у неї повстяна голова. І в будь-якому разі Перрин був старший за Сілію менше ніж на рік. А найкращою є різниця в три чи чотири роки. Може, сестри Еґвейн і не приділяли достатньо часу розмовам з нею, але вона прислухалася до того, що кажуть інші дівчата, досить дорослі, аби знатися на таких речах. Деякі схилялися до ще більшої різниці, але більшість сходилася на трьох-чотирьох роках. Перрин поглянув у сторону Еґвейн та Сілії і повернувся до нечутної розмови з Дізелле. Еґвейн похитала головою. Може, у Сілії й повстяна голова, але він мав би її помітити.

Краєчком ока Егвейн помітила якийсь рух у кроні великого водяного дуба за спиною Селії і сіпонулася. Там знову сидів крук і, здається, знову спостерігав. І на тій високій сосні теж сидів крук, і на сусідній, і ще один на гікорі, і ще... Вона нарахувала дев'ять чи десять круків, і всі вони, здавалося, спостерігали. Це, напевно, всього лише її палка уява. Це...

— Чого це ти на нього так витріщаєшся?

Егвейн аж підскочила з несподіванки і розвернулася так стрімко, що вгатила себе цебром по коліну. Добре, що те було майже порожнє, інакше вона добряче б забилася.

Дівчинка переступила з ноги на ногу, стримуючись, аби не тернути коліно.

— Ти про кого, Адоро?

— Про Перрина, звісно. Чого ти на нього задивляєшся? Усі кажуть, що ти поберешся з Рандом аль'Тором. Тобто коли будеш дорослою і заплетеш волосся в косу.

— Що це значить: «усі кажуть?»», — поцікавилася Егвейн тоном, який не віщував нічого доброго, проте Адора лише захихотіла.

Ні, це нестерпно. Сьогодні все йшло перекрутом.

— Перрин, звісно, вродливий. У будь-якому разі я чула це від багатьох дівчат. І багато дівчат на нього задивляються, достоту як ти чи Сілія.

Егвейн кліпнула і спробувала не звертати уваги на сказане. Вона й гадки не мала на нього задивлятися, принаймні як ото Сілія! Та й хіба Перрин вродливий? Перрин? Вона озирнулася поглянути, чи побачить у ньому хоч якийсь натяк на вроду.

Він уже пішов! Батько його був тут, і мама з Петрем та Дізелле, а Перрина ніде не було видно. Згоріти! Та ж вона хотіла простежити за ним.

— Тобі не сумно без твоїх ляльок, Адоро? — поцікавилася Егвейн солоденьким голосочком. — Мені здавалося, що, виходячи з

дому, ти завжди прихоплюєш із собою кілька.

Адора, розкривши рота, обурено дивилася на Еґвейн, і та почулася задоволеною.

— Ну, бувай, — мовила Еґвейн, обминаючи дівчинку. — Хтось із нас уже досить дорослий, аби виконувати свою роботу. — Вона попростувала до ріки, примудряючись не накульгувати.

• • •

Далі — у повній книжці «Колесо часу. том 1. Колесо Часу. Кн. 1. Око Світу.

Колесо Часу. Кн. 1. Око Світу».

nashaknyga.com.ua